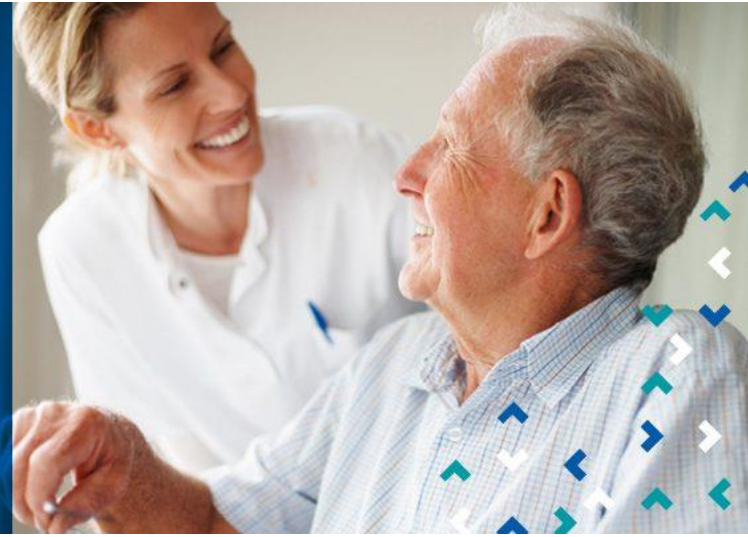

Nieuwsbrief

Lectoraat Verpleegkundig Leiderschap
& Onderzoek voor Goede Zorg

November 2023

Het lectoraat Verpleegkundig Leiderschap & Onderzoek voor Goede Zorg houdt u op de hoogte! In deze nieuwsbrief:

- Lopende zaken & ontwikkelingen
- Onderzoeksprojecten van het lectoraat

Lopende zaken & ontwikkelingen

Verpleegkundig onderzoek in het MCL

In het MCL is de kenniskring met verpleegkundig onderzoekers en onderzoekers in opleiding van start gegaan, deze kenniskring komt maandelijks bij elkaar en heeft inmiddels een (concept) [onderzoeksagenda](#) opgesteld, waarin 3 onderzoekslijnen gericht op keten en netwerkzorg, persoonsgerichte zorg en positieve gezondheid in aansluiting op de onderscheidende gebieden van het MCL worden toegelicht.

Op 26 juni werd in het auditorium een minisymposium gehouden waar onderzoekers met hun studenten het lopende verpleegkundig onderzoek presenteerden. Op **22 januari 2024** is er opnieuw zo'n minisymposium gepland, zie de aankondiging daarvoor op het MCL-net!

De onderzoeksverslagen van studenten die op diverse verpleegkundige projecten onderzoek doen, zijn overigens in de catalogus van het Kennis en Informatie Centrum van het MCL te lezen.

Daarnaast is er op het MCL-net een nieuwe intranetpagina 'verpleegkundig onderzoek' gemaakt (zie onder MCL Aademie) waar je ook allerlei informatie kunt vinden over het verpleegkundig onderzoek in het MCL.

Publicaties

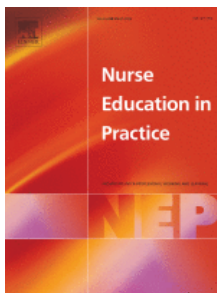
In het afgelopen jaar verschenen diverse artikelen.

Artikel 'Zelfmanagement bevorderen met klinisch leiderschap'

Het onderzoek dat Cobie Visser deed naar het toepassen van verpleegkundig leiderschap bij kankerpatiënten verscheen in februari in TVZ-magazine, Verpleegkunde in praktijk en wetenschap en is te vinden via de [website](#) van de TVZ.

Artikel 'Teamwork, Clinical Leadership Skills and Environmental Factors that influence Missed Nursing Care - A qualitative study on hospital wards'

Christien Beiboer schreef dit artikel naar aanleiding van haar masterstudie over zorg waar verpleegkundigen niet aan toekomen (missed nursing care) dat werd gepubliceerd in het Journal '[Nurse Education in Practice](#)'.

Artikel 'Persoonsgerichte zorg in verpleegkundig leernetwerk'

Naar aanleiding van het project LeerSaam Noord, dat onderzoek deed naar leernetwerken met als doel het bevorderen van persoonsgerichte zorg, schreef Heleen Reinders-Messelink een artikel dat in het augustusnummer van het TVZ-magazine verscheen, eveneens te vinden via de [website](#).

Artikel 'Understanding strategies that foster nurses to act as clinical leaders in hospitals: A realist review'

Er verscheen een artikel in oktober in het [Journal of Advanced Nursing](#) over o.a. de vraag hoe leiderschap ontwikkeld kan worden en welke factoren daarbij helpend zijn door Veerle Duprez e.a. waaraan lector Margreet van der Cingel heeft mogen bijdragen.

Artikel 'Leiderschap kun je leren'

Voor het leiderschapsdossier in het laatste [TVZ-magazine](#) schreef Margreet van der Cingel de bijdrage met aanbevelingen voor de ontwikkeling van verpleegkundig leiderschap gebaseerd op het eerdere leiderschapsonderzoek in het MCL.

Symposia en congressen

Het lectoraat heeft abstracts ingediend met diverse bijdragen die zijn gehonoreerd voor het [CARE4](#) congres in Antwerpen in februari 2024. We presenteren een [symposium over het LeerSaam-onderzoek](#), dragen bij aan een [symposium over Leiderschap](#), geven een mondelinge presentatie over [Interprofessioneel leren](#) en mogen 2 posters over de [ontwikkeling van Leiderschap van studenten](#) en [Moreel verpleegkundig leiderschap](#) laten zien.

Onderzoeksprojecten

Verpleegkundig leiderschaps-onderzoek MCL

Onderzoek periode januari - juli 2023

Op de couveuse afdeling en de kraamafdeling is onderzoek gedaan naar [verpleegkundig leiderschap in gezinsgerichte zorg](#). Verpleegkundig leiderschap wordt gezien in het actief betrekken van het gezin bij de zorg o.a. met gezamenlijke besluitvorming en aansluiten bij wensen en behoeften van het gezin en respecteren van de privacy en eigenheid.

De verpleegkundigen zouden echter nog meer een gezamenlijk beeld kunnen hebben van wat gezinsgerichte zorg in concrete situaties inhoudt en dat uitdragen naar nieuwe collega's en stagiaires maar ook ouders hierover informeren.

Casusbesprekingen kunnen helpend zijn om te komen tot een gezamenlijk beeld van gezinsgerichte zorg en ervaringen uitwisselen is gelijk heel leerzaam.

Op de afdeling orthopedie is onderzoek gedaan naar [verpleegkundig leiderschap in persoonsgerichte zorg bij patiënten met dementie](#). De verpleegkundigen vinden de begrippen nog vaag en breed maar invulling ervan wordt wel gezien in bijvoorbeeld initiatief nemen, pro-actief handelen, het betrekken van de patiënt en familie in de zorg en de zorg willen afstemmen op patiënt. Ook wordt rekening gehouden met een overbelaste mantelzorg. Winst zou nog gehaald kunnen worden in het nog beter leren kennen van de patiënt en handvatten voor het omgaan met onbegrepen gedrag van patiënten. Patiënten worden wel besproken met collega's, maar kennis van de afdeling geriatrie zou nog een waardevolle aanvulling kunnen zijn.

Op de afdeling orthopedie en neurologie is onderzoek gedaan naar [persoonlijk leiderschap en teamleiderschap](#). Verpleegkundigen verstaan onder persoonlijk leiderschap, initiatief nemen, prioriteiten stellen, proactief zijn en deskundigheid op peil houden om kwaliteit van zorg te kunnen bieden. Het elkaar feedback en complimenten geven zouden ze vaker kunnen doen. Meer zicht krijgen op de eigen kwaliteiten en hoe die ingezet

kunnen worden in het team kan helpend zijn in de ontwikkeling van verpleegkundig leiderschap. Bijvoorbeeld door in een dag-evaluatie te reflecteren op praktijksituaties en gezamenlijk onderzoeken welke andere acties gedaan hadden kunnen worden en elkaars gedachtegang vanuit een ander perspectief proberen te begrijpen. Aan de hand van het bespreken van een praktijksituatie werd zicht verkregen op hoe het team invulling gaf aan teamleiderschap. Zo werd duidelijk dat samenwerken in het team, verantwoordelijk handelen en initiatief tonen van belang is. Open communiceren met elkaar, een positieve mindset, het ondersteunen van collega's, het tonen van respect naar elkaar en het geven en ontvangen van feedback draagt ook bij aan teamleiderschap. Het uitspreken van wat het team verwacht in samenwerking is helpend om te komen tot een gezamenlijke visie, die vervolgens ook weer uitgedragen kan worden. De nieuwe bachelor functie wordt wel als voortrekker gezien maar een zou nog concreter ingevuld kunnen worden.

Lopend onderzoek september 2023 - januari 2024

In september zijn twee studenten gestart met hun onderzoek naar de **leiderschapsposter** en hoe deze in de teams besproken kan worden. Na het meelopen op de afdeling gaan ze focusgroep-gesprekken houden waarin de poster en bespreekvragen worden onderzocht. Het onderzoek geeft zicht op hoe de leiderschapsposter ingezet kan worden bij het gesprek over verpleegkundig leiderschap in de teams.

LeerSaam Noord

Het project LeerSaam Noord waarin leernetwerken werden opgericht om persoonsgerichte zorg te bevorderen is inmiddels afgerond! In mei dit jaar werd het slotsymposium gehouden. Op [deze projectpagina](#) is alle informatie, zoals rapportages, posters en publicaties over het project te vinden, en op www.leersaamnoord.nl vind je de toolbox waarin de hulpmiddelen zoals de bespreekroute voor het houden van een casusbespreking, of de verpleegkundige visite, waar je met een patiënt diens functioneren in kaart brengt. Op afdeling U van het MCL wordt de bespreekroute nu gebruikt bij maandelijkse casusbespreking en ook bij de partners die aan het project hebben deelgenomen worden diverse tools uit de toolbox gebruikt.

Kiezen voor Beter

Het Kiezen voor Beter onderzoek op de drie pilotafdelingen in het MCL is eveneens inmiddels afgerond en leverde belangrijke inzichten op zoals het belang van eigenaarschap bij verandering. De [tussenrapportage](#) en verdere informatie is op [deze projectpagina](#) te vinden.

Samen leren, samen werken voor goede zorg!

Interprofessioneel leren en samenwerken is van belang om tot goede zorg te komen, maar ook voor werkplezier en het behoud van professionals in de zorg.

Goed afstemmen tussen disciplines en tot één geïntegreerd plan voor de patiënt komen staat hierbij centraal. In 2020 is gestart met een pilot gericht op interprofessioneel leren. Hierbij waren er 3 gespreksrondes tussen een arts in opleiding (semi-arts) en een verpleegkundige in opleiding. Zij interviewden elkaar met vragen gericht op de beeldvorming van elkaars professie, vragen gericht op hoe zij de samenwerking ervaren en hierop te reflecteren. Uitkomsten waren onder andere dat de beeldvorming van elkaars professie niet altijd helder is en dat het wel kennen van elkaars professie zorgt voor meer begrip. De gesprekken, inclusief het intervisiemoment zorgt voor een eensgezind gevoel. Er ontstaat meer teamgevoel. Er is meer begrip voor elkaars perspectief en positie, meer bewustzijn. De motivatie voor samenwerken is vergroot. Er wordt gewerkt aan een artikel om de bevindingen te delen.

Om meer zicht te krijgen op de huidige interprofessionele samenwerking en

beleving hiervan tussen arts en verpleegkundige zijn 2 vragenlijsten binnen het MCL verspreid als nulmeting (CICS29 en EPIS). Dit wordt ook gebruikt als informatie voor het zijn van een lerende organisatie (cultuur en gedrag). Ruim 300 professionals hebben dit ingevuld, van verpleegkundige tot medisch-specialist. Aan de hand van de voorlopige uitkomsten worden ter verdieping focusgroepen gehouden. Focusgroepen waarbij zowel verpleegkundigen als artsen aanschuiven om te vertellen hoe zij interprofessioneel samenwerken zien en hoe dit het beste ondersteund kan worden. Samen leren, samen werken is enerzijds vanzelfsprekend. Je komt elkaar tegen op de werkvloer. Anderzijds is het niet vanzelfsprekend hoe we met elkaar samenwerken en hoe we dit beleven. Hoe werk je samen aan één plan voor de patiënt en wat is precies het verschil tussen multidisciplinair samenwerken en interprofessioneel samenwerken? Twee studenten zijn aan de slag gegaan met deze vragen. Met de input van de verpleegkundigen en de artsen tijdens de focusgroepen krijgen we hier meer zicht op.

Verpleegkundige identiteit, beroepsmotivatie en werkplezier

Vanuit voorgaand onderzoek hebben we steeds meer inzicht hoe deeltijd studenten kijken naar de begrippen professionele identiteit, moreel verpleegkundig leiderschap en werkplezier. Dit is verder uitgewerkt in een workshop welke volgend jaar door NHL Stenden aangeboden wordt. Daarnaast doet een student onderzoek naar een passende leeractiviteit voor deze studenten hbo-v ter bewustwording van moreel verpleegkundig leiderschap in de dagelijkse praktijk. Hier worden de eerdere uitkomsten meegenomen. Het belang om de begrippen te concretiseren en te verbinden aan persoonlijke ervaringen, reflecteren en een veilige leeromgeving zijn onderdeel. De student bekijkt vanuit de literatuur welke werkvormen passend zijn om tot meer bewustwording te komen. Met behulp van focusgroepen waarbij zowel studenten als docenten meepraten over dit onderwerp en meedenken over een passende werkvorm zal de student een passende leeractiviteit ontwerpen.

Succesverhalen van Opmerkzaamheid in Persoonsgerichte zorg

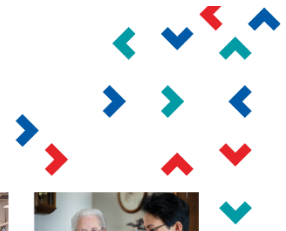
Dit eenjarig project dat samen met de KwadrantGroep en het Talmalectoraat is uitgevoerd, werd in februari afgerond en afgesloten met een minisymposium. De [rapportage](#) en informatie over de opbrengsten van dit project is [hier](#) te vinden.

Vervolg van afgeronde projecten

Om de opbrengsten van de verschillende afgeronde projecten te benutten, is het lectoraat bezig met nadenken over vervolgprojecten en de financiering daarvan. Zo is voor het project Succesverhalen van Opmerkzaamheid inmiddels een vervolgsubsidie aangevraagd bij het AGIS innovatiefonds. Op dit moment zijn we vooral bezig te bezien hoe de gezamenlijke opbrengsten van zowel het Leiderschapsonderzoek, LeerSaam Noord en Kiezen voor Beter tot een geïntegreerd nieuw projectplan kan leiden. Ook op onderstaande infoposter is te zien waarop het lectoraat zich de komende jaren wil richten.

Lectoraat Verpleegkundig Leiderschap & Onderzoek voor Goede Zorg

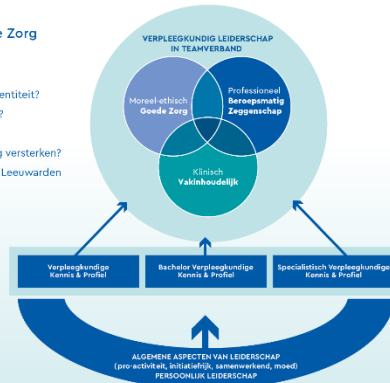
Onderzoeks-focus 2023-2026 Verpleegkundig Leiderschap & Onderzoek voor Goede Zorg

- Hoe verpleegkundig leiderschap ontwikkelen m.b.v. model?
- Wat is verpleegkundig teamleiderschap en hoe vormgeven?
- Hoe moreel leiderschap versterken als onderdeel verpleegkundige identiteit?
- Hoe kan een lerende cultuur m.b.v. leernetwerken bevorderd worden?
- Hoe interprofessioneel samenwerken vormgeven?
- Hoe verpleegkundige deskundigheid gericht op persoonsgerichte zorg versterken?
- Ondersteunen verpleegkundige onderzoeksagenda Medisch Centrum Leeuwarden

Aanpak

Actie- en ontwerpgericht onderzoek vanuit een waarderend perspectief:

- Jouw (organisatie/afdelingsvraag) staat centraal
- Iedereen doet mee en elke beleving telt
- Resultaten worden doorlopend gebruikt
- Goede voorbeelden en succesverhalen worden uitgelicht

Geleerde lessen 2018-2023

- Verpleegkundig leiderschap is gedeeld leiderschap
- Verpleegkundig leiderschap zet de patiënt voorop
- Succesverhalen delen helpt bewust bekwaam te worden
- Casusbesprekingen helpen een lerende cultuur te ontwikkelen
- Goede zorg kunnen bieden motiveert de verpleegkundige

Te gebruiken tools

- Verpleegkundig Leiderschapsmodel (met besprekingsvragen & situatieschetsen)
- Toolkit www.leersaamnoord.nl
- Workshops:
 - moreel verpleegkundig leiderschap
 - leiderschap met muziek

<https://ledu.nl/krv>

nhlstenden.com/onderzoek/onderzoeksgroep-zorg-an-welzijn

Meer weten?

Wil je meer weten over onze projecten en bijvoorbeeld onderzoeksverslagen inzien, pitches van studenten bekijken of artikelen lezen? Vraag ze op via: vlogz@nhlstenden.com of kijk op onze website: [Verpleegkundig Leiderschap & Onderzoek voor Goede Zorg](https://www.nhlstenden.com/onderzoek/onderzoeksgroep-zorg-an-welzijn)

